

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: III.

Citation: Palladius, Peder: "III.", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 35. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153320979456.pdf> (tilgået 20. september 2021)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

III.

☒ Det næste Spørgsmaal er, om Palladius ved Siden af den (eller de) tyske Udgaver har benyttet en latinsk Oversættelse. Herom tror jeg ikke, der kan være Tvivl. Skønt Helheden hviler paa tysk Grundlag, skønt latinske Konstruktioner saa godt som aldrig findes, er der Enkeltheder, hvor Overensstemmelsen med de latinske Oversættelser er saa aabenbar, at den kun kan forklares derved, at Palladius (ligesom iøvrigt ogsaa Sadolin) har benyttet baade tyske og latinske Udgaver. Som Exempel skal jeg nævne følgende Steder - idet jeg stadig kun tager de Stykker af Haandbogen, til hvilke han efter al Sandsynlighed ikke har haft dansk Grundlag -:

☒ S. 69, L. 22-23. Pall: *i tuinge folcket til en part aff Sacramentet oc til eders menniskelige lerdom* = lat. (Lonicerus' Oversættelse): *quod unicam tantum speciem Sacramenti ac* *

* ³⁶ *uestras traditiones, urgetis*, men Magdeborgerudg: *Vorbedet noch eynerley gestalt vnde driuet vp iuwe minschen gesette* og Wittenbergerudg: *Verbietet einerley gestalt vnd treibt auff ewer menschen gesetze*. Som man ser, har begge tyske Texter to ikke enstyrdige Verber: *vorbeden* og *drywen vp*, *verbieten* og *treiben auff*, mens den danske Text ligesom den latinske kun har eet: *tuinge, urgere*; ligeledes er det danske: *part aff Sacramentet* formet efter det latinske: *speciem Sacramenti* og er forskelligt fra de tyske Texters: *eynerley gestalt*. Dette Sted alene vilde da være nok til at vise, at en latinsk Oversættelse var benyttet. - Men endnu nogle faa Exempler paa Overensstemmelse skal nævnes.

☒ S. 69, L. 25. Pall: *ve ve eder* = lat: *væ væ uobis*; men Magdeb.udg: *Ach vnde wee auer fuwen hals* = Wittenb.udg: *Ach vnd wehe vber ewern hals*.

☒ S. 89, L. I: *Een herre/ hwsbonde* = lat: *Herus vel Pater familias*, men de tyske Udgaver kun: *en Here fein Herr*¹.

☒ S. 91, L. 27 og S. 92, L. 15: *I naffn Faders* = lat: *In nomine patris*, men ty: *Des wolde Godt de Vader (Des walt Gott Vater)*.

☒ S. 93, L. 31: *vaagen/ ædrw* = lat (Sauromannus' Oversættelse): *vigilantem, sobrium*, men ty. kun: *nüchtern*.

☒ S. 95, L. 3: *ære din Fader oc din Moder* = lat: *Honora patrem tuum et matrem tuam*, men ty: *Eere Vader vnde Moder (Ehre Vater vnd Mutter)*.

☒ Latinsk paavirkede Konstruktioner findes undtagelsesvis, f. Ex. S. 94, L. I: *bequem til ath lære andre* = lat: *idoneum ad docendum*, men ty: *leerhafftig*.

☒ S. 95, L. 5: *du maat bliffue laangliiffuit* = lat: *sis longaeuus*, men ty: *lange leeuest (lange lebest)*.

☒ Den latinske Oversættelse, Palladius (ligesom Vormordsen) har brugt, er Lonicerus', thi kun han har Oversættelse af Luthers Fortale².

* *